

Forslaget skal tillige ses i lyset af regeringens børnekulturpolitiske redegørelse, der blev fremlagt i oktober 1999, og som bl.a. omfatter ønsket om at skabe bedre samarbejdsmodeller mellem fx museerne på den ene side og skoler, fritidsordninger og daginstitutioner på den anden side.

Det er intentionen, at landets museer skal spille en aktiv rolle for at give børn de bedste mulige kulturelle vilkår og muligheder. Børn skal opleve museerne som en del af deres kultur, og det enkelte museum – under hensyn til dets karakter – må vurdere sin virksomhed i relation til børn.

En satsning på formidling til børn betyder bl.a. en betoning af undervisningsguider, skriftlige materialer til børn, elektronisk formidling via cd-rom eller internet, etablering af særlige faciliteter til børn. Herudover kan der etableres særlige rabatordninger for børn.

Lovforslagets bestemmelser om disse forhold vedrører betingelser for modtagelse af statstilskud.

For så vidt angår de statslige museer forudsættes det, at de følger den statslige politik på området.

Større hensyn til kulturarven i den fysiske planlægning og i tilrettelæggelsen af anlægs- og jordarbejder

8. På det arkæologiske område er der behov for ændringer, der tilskynder til en inddragelse af museerne i den fysiske planlægning og til, at konsekvenserne for kulturarven af et påtænkt anlægsarbejde belyses så tidligt som muligt.

En sådan reform er påtrængende nødvendig under hensyn til den risiko for ødelæggelse af fortidsminder, som følger af en stærkt stigende anlægsaktivitet både i byen og på landet, naturprojekter samt landbrugets dyrkning.

Inddragelsen af museerne i den fysiske planlægning skal medvirke til, at arealer, hvor der er kendte og væsentlige fortidsminder under jordoverfladen, i videst muligt omfang friholdes for anlægsaktiviteter, skovrøjsning mv.

Tilsvarende vil inddragelsen af museerne i planlægningen af konkrete jordarbejder skabe bedre mulighed for, at arbejderne tilrettelægges, så de ikke berører væsentlige fortidsminder. Dette kan fx ske i forbindelse med placering af byggefeltet eller ved friholdelse af afgrænsede arealer for dybdepløjning. En sådan procedure vil således også mindske risikoen for en standsning af anlægsarbejder på grund af fund af fortidsminder.

Et større hensyn til kulturarven i den fysiske planlægning og i tilrettelæggelsen af anlægs- og jordarbejder skulle gerne resultere i en mindskelse af behovet

for arkæologiske udgravninger, så også kommende generationer har adgang til væsentligt historisk kilde-materiale.

Inddragelsen af museer med et historisk-etnologisk ansvarsområde i den fysiske planlægning er ligeledes vigtig, idet museerne derigennem får bedre mulighed for at dokumentere væsentlige bevaringsværdier fra de seneste 350 års kulturhistorie, inden værdierne destrueres.

9. For at understøtte intentionerne i lovforslaget agter Kulturministeriet at gennemføre en landsdækkende kortlægning af områder, der formodes at have særlig arkæologisk interesse. Det er hensigten, at kortlægningen skal være elektronisk tilgængelig for såvel planmyndighederne som den enkelte lodsejer, så det fremover bliver lettere at inddrage hensynet til kulturarven i arealforvaltningen og i konkrete projekter.

Omlægning af finansieringsprincipperne for den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed

10. Et afgørende element i lovforslaget er omlægningen af finansieringsmodellen for gennemførelse af arkæologiske undersøgelser.

Efter den gældende ordning har staten afholdt udgiften til de arkæologiske undersøgelser for statslige og private anlægsarbejder, mens kommunerne har afholdt udgiften ved kommunale arbejder.

Udgangspunktet for ordningen er de principper, man bl.a. kender fra Norge og Sverige, nemlig at den, der forestår et jordarbejde, afholder udgifterne til eventuelle arkæologiske undersøgelser.

Forslaget indebærer således, at der ikke mere skelnes mellem offentlige og private jordarbejder for så vidt angår spørgsmålet om finansiering af arkæologiske udgravninger. I denne forbindelse bemærkes, at den gældende ordning har været meget u hensigtsmæssig i administrativ henseende under hensyn til den i praksis vanskelige afgrænsning mellem offentlig og privat virksomhed.

Formålet med omlægningen er, at der i tilknytning til såvel offentlige som private jordarbejder skal etableres et økonomisk incitament for den anlægsansvarlige til at inddrage museerne så tidligt som muligt i anlægsprocessen. En tidlig inddragelse af den kulturhistoriske og arkæologiske ekspertise i planlægningen af et anlægs- eller jordarbejde vil medvirke til at sikre, at arbejdet kan tilrettelægges på en sådan måde, at eventuelle fortidsminder kan bevares i jorden uden at blive berørt af arbejdet. Herved vil man i mange tilfælde kunne undgå at skulle foretage en udgravning eller optagning af fortidsminderne. Det er således en målsætning, at de samlede samfundsøkonomiske om-